

TANLOV FANLARINI O'QITISHDA KOMPYUTER TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI

Davlatova Nasiba Ubaydilloyevna
Buxoro davlat pedagogika instituti talabasi

Tayanch so'zlar: kommunikatsiya, texnika, texnologiya, multimedia, taqdimot,

Anotatsiya: Dunyoda pedagoglarning kasbiy faoliyatini rivojlantirishda kompyuter dasturlaridan samarali qo'llash, ularda estetik tarbiyani rivojlantirish, kompyuter dasturlaridan foydalanish kompetentligini shakllantirish, dars jarayonida o'quv materiallarini kompyuter dasturlari yordamida etkazish, ta'limni axborotlashtirish sharoitida talabalarining kasbiy kompetentligini takomillashtirishga doir qator izlanishlar olib borilmoqda.

Ta'lim mazmunini yangilash zarurligini aynan zamonaviy jamiyatning bu voqeliklari belgilaydi. Axborot - kommunikatsiya texnologiyalari ta'limda, tarbiyaviy ishda etakchilarga aylanmoqda.

O'quv amaliyotida AKTdan foydalanish:

"... XXI asrda raqamli muhit intellektual ish uchun o'tgan asrlarda bo'lgani kabi zarur bo'lib qoldi".

Zamonaviy kompyuter uskunalari o'quv jarayonini tashkil etish va jihozlash vositasi bo'lib xizmat qiladi:

axborot yaratish vositasi sifatida o'quv materiallari va hujjatlar (rejalar, referatlar, uslubiy ishlanmalar va boshqalar);

ko'rinishni ta'minlash vositasi sifatida (prezentatsiyalar, videolar, videofilmlar va boshqa namoyish shakllari);

axborot olish vositasi sifatida (matn, video va audio);

axborotni qayta ishlash vositasi sifatida (foto va video tasvirlar, matn, portfel uchun statistik ma'lumotlar, so'rovnomalarni qayta ishlash, qurilish sxemalari, o'quv jarayonidagi ba'zi jarayonlar dinamikasini o'rganishda grafikalar);

axborotni saqlash vositasi sifatida (ma'lumotlar bazalari, uslubiy ishlanmalar va to'plamlar, foto va video arxivlar, elektron omborlar);

Aloqa vositasi sifatida (veb-sayt, elektron pochta, forumlar, chatlar va boshqalar).

AKTning afzalliklari

1. Ular o'quv jarayonini yanada zamonaviy, rang -barang va boy qiladi.
2. Ta'lim ma'lumotlarini taqdim etish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirish. Ular turli idrok kanallariga murakkab ta'sir ko'rsatadi har xil turlari xotira, katta hajmli axborot bilan ishlashni ta'minlaydi.

3. Ta'lim tadbirlarini loyihalashning ko'rinishini, go'zalligini, estetikasini ta'minlash.

4. Tarbiya jarayonini bolalar uchun jozibador qilish, faoliyatga qiziqishni oshirish.

5. Bolaning zamonaviy axborot makoniga moslashishiga va axborot madaniyatining shakllanishiga hissa qo'shing.

6. Ular ta'lim faoliyatining turli shakllarida qo'llaniladi va turli axborot manbalari va ta'lim texnologiyalari bilan birlashtirilgan.

7. O'quv jarayonining diagnostikasi va monitoringi tizimini yaxshiroq joriy etishga imkon beradi.

8. Pedagogik ish sifatini oshirish.

9. Ta'lim faoliyati samaradorligiga hissa qo'shish. Axborot, aloqa va kommunikatsiya texnologiyalaridan malakali, tizimli foydalanish o'quv jarayonining samaradorligini oshirishning zamonaviy vositasi bo'lishi mumkin va bo'lishi kerak.

Darslarning ta'lim yo'nalishi va o'quv jarayonining barcha faoliyatlari birinchi o'ringa chiqadi. AKT yordamida mavzuning nazariy qismini jonli, majoziy, vizual tarzda taqdim etish mumkin. Fanning amaliy bo'limida turli shakllarda amaliy topshiriqlar, shu jumladan testlar mavjud. Dars tugagandan so'ng, testlardan foydalanganda siz darhol materialni o'zlashtirish darajasi haqida ma'lumot olishingiz mumkin. Bizda allaqachon darslar bor (asosan adabiy o'qish, mavzular: ertaklar, rus tili xalq ertaklari...), bu erda o'quvchilar ta'limiy xulosalarni og'zaki hamrohlik bilan mini -prezentatsiyalar (2-3 slayd) shaklida taqdim etadilar. Bunday ish har kimni munozaraga, sharhlashga, o'z fikrini bildirishga jalb qilish imkonini beradi. AKTdan foydalanish darsda loyiha faoliyatini rivojlantirishga turtki berdi, bu ham o'quvchilarning axborot -kommunikativ kompetentsiyalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Mening sinfim an'anaga ko'ra yashaydi. Ammo bugungi kunda ularni saqlab qolish uchun yangi shakllar, yangi tarkib yoki yangi ish texnologiyalari talab qilinadi. Shu sababli, axborot texnologiyalari an'anaviy ta'lim tadbirlarini tashkil etishga mustahkam kiritilgan. Shunday qilib, har bir tadbirdan keyin elektron ijodiy fotoreportajni yaratish yaxshi an'ana boshlang'ich maktabni tugashi bilan material to'plashga yordam beradi (ota -onalar va o'quvchilar uchun taqdimot) ona maktab". Raqamli kameradan foydalanish sizning video arxivingizni sifatli materiallar bilan to'ldirish va noyob materiallar to'plamini tayyorlash imkonini beradi. Kompakt diskda yuqori sifatli ovoz, original ekran saqlovchilar va tematik video ketma-ketliklar yordamida voqealarni estetik loyihalashning shubhasiz afzalliklari bor.

Masalan: o'tgan yili 2 -sinfda AKT yordamida quyidagilar bajarildi salqin harakatlar:

"Rus merosi" rus xalqining urf -odatlari haqida;

"Go'zallik va jasorat haqida";

Mehribonlik darsi;

"Xushmuomala so'zlar mamlakati";

"Yaxshi Yangi yil ruhi";

"Kitob hamma joyda yordam beradi: o'qish, bo'sh vaqt, ishda";

Jasorat darslari (Submariner kuni, Vatan himoyachilari kuni, G'alaba kuni uchun) yordamida o'qitiladi, masalan:

"Biz bobolarimizning jasoratini unutmasligimiz kerak"

"Urushlarning muqaddas sahifalari"

"Daraxtlar ham kurashdi"

Sinf va axborot soatlari o'qituvchi yoki o'qituvchi tomonidan o'quvchilar yordamida kompyuterda taqdimotlar bilan birga olib boriladi.

Suhbatlar, treninglar va davra suhbatlari uchun ma'lumot topish Internet resurslaridan foydalangan holda ancha osonlashdi. Sinfdagi elektron fotoalbomni saqlash maktab hayotining yorqin daqiqalarini bolalar xotirasida saqlaydi. Bunday albomni o'quvchilarning sa'y -harakatlari bilan eng samarali yaratish va to'ldirish sinf o'qituvchisi.

Talabalar uchun ta'tilni ishga joylashtirishni AKTsiz amalga oshirish mumkin emas. Ma'lumotlar bazasini tuzishdan boshlab (bola va oila haqida kerakli ma'lumotlarga ega bolalar ro'yxati), har xil hujjatlarni tayyorlash, ish tugagandan so'ng hisobot berish va bolalarning bandligi haqidagi yozuvlarni yuritish. Bu an'anaviy yozish bilan bir qatorda turli xil ijodiy hisobotlar. Kamera va boshqa raqamli texnologiyalardan foydalanish, kompyuterning ko'ngilochar va kognitiv imkoniyatlaridan foydalanish bolalarning dam olishini xilma -xil, qiziqarli va foydali qiladi.

Oila bilan samarali muloqotni tashkil qilishda AKTdan foydalanish zamonaviy axborot jamiyati talablariga javob berish zarurati bilan asoslanadi. Elektron jurnal allaqachon paydo bo'lgan. Ota -onalar o'rtasida so'rov o'tkazish, sinf hayoti xabarlarining bosma va elektron variantlari orqali maktab hayotini xabardor qilish, ota -onalar yig'ilishi uchun elektron taqdimotlardan foydalanish odat tusiga kirgan. 4 -sinfda yangi "ORXE" mavzusining joriy etilishi bilan endi ota -onalar va bolalarga "Ota -onalar uyi - boshlanishlar boshlanishi" oilaviy jurnalini yaratishni taklif qilish rejalashtirilmoqda. oila, oilaviy qadriyatlar, tarix, kasblar, urf -odatlar, taklif qiladi keyingi ish ularning ildizlarini, oilaviy nasl -nasabini o'rganish va bularning barchasi keyinchalik loyiha ishini tayyorlashga yordam beradi, bu kurs oxirida bilimlarni baholash uchun zarur bo'ladi, chunki oila uchta qadriyatdan biridir (Oila, Vatan , madaniyat)

Профилактик ishlar ro'yxatga olingan talabalarning elektron ma'lumotlar bazasini to'ldirish (sozlash) bilan bevosita bog'liq. Foydalanuvchi ko'nikmalari yordamida turli ma'lumotlarni elektron jadvallarda kuzatish va yozib olish mumkin. Bugungi kunda profilaktika ishlari doirasida turli xizmatlar va bo'limlarning so'rovlari ko'pincha bajariladi elektron versiya(elektron pochta orqali). Bu erda asosiy narsa axborot uzatish samaradorligi, uning aniqligi va o'z vaqtida bo'lishi. Bu qat'iy javobgarlikka oid hujjat ekanligini hisobga olsak, bu yo'nalishda AKTdan foydalanishning ahamiyati jiddiy ravishda oshib bormoqda.

Talabalarning o'zini o'zi boshqaruvi zamonaviy axborot texnologiyalarini qo'llashning istiqbolli yo'nalishini ham anglatadi ta'lim jarayoni... Saylovoldi tashviqot materiallari va anketa shakllarini tayyorlash, ma'lumotlarni qayta ishlash, uni keyinchalik efirga uzatish, o'zini o'zi boshqarish organlari faoliyati va ish natijalari to'g'risida o'z vaqtida xabardor qilish - bu AKT bilan bog'liq holatlarning to'liq bo'lmagan ro'yxati. Biz talabalar portfelini yaratishga harakat qilmoqdamiz. Portfel tashrif qog'ozi sifatida ko'rib chiqiladi, unda yutuqlar va muvaffaqiyatlar, ijodiy ishlar va kelajak rejalar to'g'risidagi ma'lumotlar mavjud. Portfelni to'ldirishning murakkablik darajasi elektron formatda har xil bo'lishi mumkin va talabaning bilim darajasiga, AKTni amaliyotda qo'llash va qo'llash qobiliyatiga bog'liq. Axir, bolalar portfelda o'zlari va sinf jamoasi haqida hikoya qiluvchi fotosuratlar, loyihalar, filmlar va boshqa materiallarni joylashtirishlari mumkin. AKT -dan foydalanish sinf gazetasining bosma va elektron versiyasini nashr etish imkonini beradi. Yigitlar hali kichkina bo'lgani uchun, bu faqat birinchi sinovlar. Chiqarish ustida ishlayotganda, bolalar intervyu olishni, maqolalar yozishni, Internetda ma'lumot qidirishni va boshqalarni o'rganadilar. Shaxsiy va guruhli ishlash kognitiv qiziqishni oshiradi, qiyinchiliklarni engish qobiliyatini rivojlantiradi, paydo bo'lgan savollarga javob izlaydi va axborot texnologiyalarining yangi imkoniyatlarini mustaqil rivojlanishiga yordam beradi.

Eng g'ayratli talabalar quyidagilarga qodir:

- tovush bilan ishlash;
- fotokamera, videokamera bilan ishlash;
- taqdimotlar o'tkazish (rasmlar, tovushlarni kiritish, ma'lumot to'plash);

AKTdan foydalanish jarayonida bolalarda mustaqillik, o'ziga ishonch va o'zini anglash qobiliyatining rivojlanishini kuzatish mumkin. Talabalar qaror qabul qila oladilar, mustaqil bo'lishadi va guruh bosimiga chidamli bo'lishadi. O'z-o'zini anglash qobiliyatining rivojlanish ko'rsatkichlari sifatida ularning dasturiy mahsulotlar haqidagi bilimlarini darsdan tashqari mashg'ulotlarda, ayniqsa, o'zlariga nisbatan, masalan, o'z-o'zini taqdimotlarni yaratishda ishlatish istagi hisobga olinadi. Individuallik faqat boshqasi bilan solishtirganda o'zini namoyon qilishi mumkin, umumiy faoliyat jarayonida, har birining farqi aniq bo'lganda va har birining ishi umumiy muvaffaqiyatiga hissa qo'shganda. Siz biror narsani yaratishda o'zingizni

shaxs sifatida ko'rsatishingiz mumkin. Har birining qobiliyati va individual xususiyatlari yaqqol namoyon bo'lgandagina, xuddi shu ishda o'zini individuallik sifatida ko'rsatish mumkin. AKTdan foydalangan holda o'quvchilarga ta'lim berish orqali biz ularning mustaqilligini, ijodiy faolligini va aks ettirishini rivojlantiramiz.

Kompyuter bazasi yaratilgan bo'lib, u mening darsdan tashqari ishlarim - ssenariylar, tanlov va tanlovlar g'oliblari haqidagi ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Axborot - kommunikatsiya texnologiyalari maktab o'quvchilarining darsdan tashqari va darsdan tashqari mashg'ulotlari samaradorligini oshirish, talabalarning bo'sh vaqtini tashkil etishda muvaffaqiyatli qo'llanilmoqda.

Ta'lim jarayonida axborot -kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish har qanday tasviriy materiallarni tayyorlash uchun kompyuterdan yozuv mashinkasi sifatida foydalanish bilan chegaralanib qolmaydi. Va bu faqat taqdimotlar namoyishi bilan chegaralanib qolmaydi. Bu ta'lim muassasasi tomonidan qo'yilgan maqsadlarga erishish uchun raqamli ta'lim resurslarining to'liq imkoniyatlaridan foydalanish. AKTdan foydalanish o'quvchilarning sodir bo'layotgan har bir narsaga qiziqishini oshirishga yordam beradi, bolalarning kognitiv va ijodiy faolligini rag'batlantiradi. Yuqorida aytilganlarning hammasi o'quv ishlari sifatining o'sishini, uni tashkil etish darajasining sifat jihatdan yangi bosqichga ko'tarilishini tasdiqlaydi, o'quv jarayonini shakl va mazmun jihatidan zamonaviy qiladi.

Shunday qilib, AKTdan foydalanish o'quv jarayonini optimallashtirish, o'quvchilarni ta'lim maydonining sub'ektlari sifatida jalb qilish, mustaqillik, ijodkorlik va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish imkonini beradi. Bu qanday sodir bo'lmoqda? Birinchidan, audio va video ketma -ketliklar vaziyatni qayta tiklashga yordam beradi, bizni ma'lum shtatlarga botiradi. Aynan mana shu mexanizm - emotsional botirilish - yangi imkoniyatlarning asosini tashkil etadi. Kompyuter texnologiyasi ma'lumotni qisqa va ayni paytda ravshan bo'lishiga imkon beradi. Va agar biz maktab o'quvchilarining kompyuterga bo'lgan qiziqishini hisobga olsak, unda biz dunyoga alohida munosabatni shakllantiradigan hissiy sohani o'z ichiga olamiz.

Ta'lim dasturlari - asosan yangi bilimlarni o'zlashtirishga qaratilgan. Ularning ko'pchiligi tarmoqli dastur bilan dasturlashtirilgan o'qishga yaqin rejimda ishlaydi. Xuddi shu guruh uchun dasturlarni o'z ichiga olishi mumkin muammoli o'rganish talabalar faoliyati ustidan bilvosita nazoratni amalga oshiradi. Simulyator dasturlari - ko'nikma va ko'nikmalarni shakllantirish va mustahkamlash hamda o'quvchilarni o'z - o'zini o'qitish uchun mo'ljallangan. Ushbu dasturlardan foydalanish nazariy materialni tinglovchilar tomonidan o'zlashtirilganligini taxmin qiladi. Boshqaruv dasturlari - ma'lum darajadagi bilim va ko'nikmalarni boshqarishga mo'ljallangan. Bu turdagi dasturlar turli xil test topshiriqlari bilan ifodalanadi, shu jumladan test shaklida. Namoyish dasturlari - tasviriy xarakterdagi o'quv materialini, turli ko'rgazmali

qurollarni (rasmlar, fotosuratlar, videokliplar) vizual namoyish qilish uchun mo'ljallangan.

O'quv jarayoniga yangi axborot texnologiyalarini joriy etish o'quv jarayonini faollashtirish, ta'limni rivojlantirish g'oyalarni amalga oshirish, dars tezligini oshirish, o'quvchilarning mustaqil ishlari hajmini oshirish imkonini beradi.

Kompyuter orqali o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari - bu o'quv jarayonini bosqichma -bosqich tashkil etish, operativ teskari aloqa mavjudligi, buning asosida o'qitishning individualizatsiyasi va differentsiatsiyasi amalga oshiriladi, har bir bosqichda talaba faoliyatini doimiy monitoring qilish ta'minlanadi.

Ta'limni kompyuter yordamida boshqarish assimilyatsiya samaradorligining keskin oshishiga, o'quvchilarning aqliy faolligining faollashishiga olib keladi. O'qitish vositasi sifatida kompyuterning asosiy maqsadlaridan biri bu o'quvchilarning dasturiy ta'minot yordamida ishlashini tashkil etishdir. pedagogik vositalar, ta'limning samaradorligi barkamollik darajasiga bog'liq.

Shuning uchun o'qituvchi o'z oldiga maqsad qo'yadi - bolalarni o'qishga bo'lgan qiziqishini saqlab qolish. Bundan tashqari, har birimizning oldimizda muayyan pedagogik vazifalar, xususan, izlanish turadi samarali texnikalar va texnologiya.

O'z amaliyotida o'qituvchilar maxsus darslar uchun multimediy skriptlaridan foydalanadilar. Bu skriptlar o'z ichiga olgan multimediali dars yozuvlari Qisqa matn, asosiy formulalar, chizmalar, videokliplar, animatsiyalar. Odatda, bu skriptlar Microsoft Office to'plamidan Power Point yordamida multimediali taqdimotlar ko'rinishida tayyorlanadi.

Savdoda mavjud bo'lgan multimediali disklar (mashg'ulot kurslari va entsiklopediyalar), Internetdagi materiallar va o'z ishlanmalarimiz. Multimediy kurslari. Ular orasida, birinchi navbatda, fanlar bo'yicha multimediy kurslarini (Fizikon firmasi, "Tutor" firmasi 1C, "Kiril va Methodius" elektron to'plamlari va entsiklopediyalarini, "Atrofimizdagi dunyo" va boshqalarni) ta'kidlash lozim.

Ma'lumot manbalari orasida Internetni alohida ta'kidlash kerak, bu erda ko'p sonli fotosuratlar va turli xil fizik hodisalarning videofilmlari parchalari mavjud.

Litsey o'qituvchilari va o'quvchilari videokonferentsiyalarda qatnashadilar. O'tgan o'quv yilida ulardan 16 tasi bor edi, ulardan 2 tasi litsey tomonidan tashkil etilgan. "Moskalenskiy litseyining sport markazi - ta'lim muassasasida sog'liqni saqlashning samarali modeli", "Moskalenskiy tumanida profil o'qitishni tarmoqli tashkil etish" videokonferensaloqasi tashkilotchisi.

Sinfdan tashqari va darsdan tashqari ishlar. Maktab o'quvchilarining bo'sh vaqtini tashkil qilishda axborot texnologiyalaridan foydalanish

Bugungi kunda sinf o'qituvchisi ishini proektor, raqamli kameralar va videokamerasiz tasavvur qilish mumkinmi? Har qanday voqea yozib olinadi, qayta ishlanadi va foto va video faylda to'planadi.

Sinfdan tashqari mashg'ulotlar maktab o'quvchilarining mashg'ulotlardan tashqari vaqtlarida o'quvchilarni ijtimoiylashtirish, maktab o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan mashg'ulotlardan biridir.

Axborot -kommunikatsiya texnologiyalaridan maktab o'quvchilarining darsdan tashqari va darsdan tashqari mashg'ulotlarining samaradorligini oshirish, talabalarning bo'sh vaqtini tashkil etishda muvaffaqiyatli foydalanish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2012 yil 28 maydagi PQ-1740-sonli "O'zbekiston Respublikasida "Elektron ta'lim" milliy tizimini yaratish investitsiya loyihasini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori.
2. Hayitov A.G'. Umumiy o'rta ta'limda informatika va hisoblash texnikasi asoslarini o'qitishni kompyuterlashtirish nazariyasi hamda amaliyoti: Ped.fan.dokt. ... diss. - Toshkent, 2006. - 244 b.
3. Eldasheva G.V. Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi. – O'MKHTTKMOvaUQT instituti, T. – 2006. 124 b.
4. N.I. Sayfullayeva, "Talabalarga texnologik ta'lim yo'nalishini o'qitishda virtual laboratoriyaning o'rni" *Journal of new century innovations _Volume-33_Issue-1*